

دوقطبی زی‌ها چه می‌گویند؟

سرتیتر

محمد زعیم زاده
مردم‌پس

اینکه نسبت به دوقطبی شدن جامعه و فضای سیاسی هشدار داده می‌شود، منظور چیست؟ آیا ساخت سیاسی جامعه بدون قطبیت شکل می‌گیرد؟ آیا تلاش برای دوقطبی شدن به معنای بستن راه نقد و ایجاد انسداد در جامعه است؟ شکاف‌ها و قطب‌بندی‌های سیاسی در سه سطح صورت‌بندی می‌شوند:

۱- شکاف‌های ایدئولوژیک یا عقیدتی: شکاف‌های ایدئولوژیک یا عقیدتی در سطح فقهی که در تاریخ انقلاب اسلامی بارها رخ داده است. در آغاز انقلاب تا پایان سال ۶۰ آنچه فضای سیاسی کشور را شکل می‌داد جدال‌های ایدئولوژیک بود. سه جریان مؤلف در انقلاب اعم از اسلام‌گرایان، چپ‌ها و لیبرال‌ها با وجود اشتراک در بعد سیاسی یعنی پایان بخشی به حکومت پهلوی در بعد ایدئولوژیک به نقطه مشترک نرسیدند و آنچه در سه سال نخست پس از پیروزی انقلاب اسلامی رخ داد

توزیع ایدئولوژیک بین این سه طیف بود. در پایان سال ۶۰ و حرکت رادیکال سازمان مجاهدین (مناقصین) و مسلح شدن آن و سپس شکست این حرکت، نزاع ایدئولوژیک در صحنه عمومی عرصه سیاست ایران پایان یافت و تکثیرگرایی در درون خود جریان اسلام‌گرای مبنای شکاف‌های ایدئولوژیک چپ و راست قانون کار، فقه پویا و فقه سنتی، میزان دخالت دولت در بازار و... یک قطب‌بندی چپ و راست

جاریه را در درون جریان اسلام‌گرایان ایجاد کرد. شکافی که مبنای آن تنازعات کارشناسی و کارکردی بود. عامل سوم ایجاد فضای قطبی، کثرت مبنی بر نزاع‌های عطفی بر اثر نوع انتصابات، رفتارهای سیاسی در زمان انتخابات و... است. چالش‌های مهمی در فرآیند انتخاباتی با مجمع روحانیون مبارز در انتخابات مجلس پنجم و تولد کارگزاران سازشکار، چالش‌های مهمی در فرآیند انتخاباتی در مذاکرات هسته‌ای که منجر به تشکیل حزب اعتماد ملی شد، چالش‌های مهمی در فرآیند انتخاباتی در مذاکرات هسته‌ای که بعداً منجر به اختلافات شدید در رابطه دولت و مجلس شد، برخی وقایع دو سه سال قبل بین قوالبسته قهر

نیمه‌کاره خود طیف باادبیت پیشگامان نمونه‌هایی از این شکاف‌ها هستند. شکاف عطفی عمومی در وضعیتی رخ می‌دهد که طوفان هم‌گروه و هم‌دسته باشد. هفته‌ها گذشته یک خطیب مشهور از سه‌گانه اول به کلام دسته از این قطبیت هاست؟

دوقطبی سازان شد، اشاره او را تائب‌هایی مثل او به کلام دسته از این قطبیت هاست؟ بعداً است این خطیب‌ها که کشمکش سیاسی اجتماعی دیگری لزوم به رسمیت شناختن تفاوت دیدگاه‌ها و اختلافات حوزه کارشناسی در امر حکمرانی راه رسمیت شناساند. احتمالاً آنچه وی می‌گوید نقد دوقطبی سازی در دو سطح اول و سوم است. دوقطبی سازی یا منطق ایدئولوژیک در سطح حکمرانی محکوم است چون قرار نیست از دل یک انتخابات که با نظارت شورای نگهبان صورت گرفته، باز هم دعواها و نزاع‌های بنیادین عقیدتی در خصوص سیاست‌ها و سیاست‌های صورت‌بندی‌شده در سوی دیگر حجم مسائل پیش رویه هیچ‌کدام از عناصر

حکمرانی اجازه نزاع عاطفی را هم نمی‌دهد. واقعیت این است که کشور در نقطه‌ای نیست که به خاطر جدال‌های حسی و عاطفی و سطح پایین در فضای عمومی قطب‌بندی ایجاد شود. پس قطب‌بندی در سطح ۳ و منفی است و از هر تلاشی برای جلوگیری از این موضوع باید استقبال کرد.

اما آیا می‌توان جلوی مجادله کارشناسی بر سر ایده‌های حکمرانی را گرفت؟ حتماً نه و اگر کسی از جمله آن خطیب این سطح از بحث را هم منتفی می‌داند عملاً انسداد را تجویز کرده است. با منطق خود رئیس جمهور هم مجادله بر سر ایده‌های حکمرانی منتفی نیست. مسعود پیشگامان در تبلیغات انتخاباتی روی دو نکته تأکید داشت: نخست آنکه نباید با هم در عواکیم و دودم اینکه باید به حرف کارشناسان گوش کرد. احتمالاً منظور رئیس جمهور از گزاره اول دعوی ایدئولوژیک بوده است و گرنه پیشگامان خوب می‌داند در موضوعات کارشناسی ممکن است در یک مسأله بین دو کارشناس اختلاف نظر وجود داشته باشد، گم‌گامی که مثلاً در برنامه‌های اعلامی وزرای بهداشت و رفاه همین دولت به مجلس در باره بیمارستان‌های خصوصی اختلاف نظر وجود داشت. در چنین شرایطی بحث و مجادله سطح کارکردی حتماً نیاز است.

۳- منتقدان منتقدان قطبی سازی چه کسانی هستند؟ به نظر می‌رسد کسانی که منتقد تشویق به دوقطبی شدن فضا هستند به دو طیف تقسیم می‌شوند. طیف نخست کسانی هستند که از منظر آرمان‌خواهی و لغت احساس دغدغه می‌کنند. آنها عموماً به اشتباه این حس را دارند که دعوت به دوقطبی شدن در سطح معنا می‌شود و عده‌ای می‌خواهند به قیمت فراموشی آرمان‌ها همه را در یک قطب قرار دهند.

این دغدغه در اوایل دولت حسن روحانی هم میان بخشی از طیف حزب‌اللهی وجود داشت. مثلاً در نخستین دیدار دانشجویی پس از روی کار آمدن دولت، یک دانشجو از رهبر انقلاب در خصوص فراموشی استکبارستیزی سوال کرد که آنجا رهبری خیلی صریح به استعرا از این نگاه تأکید کردند. دغدغه این بخش از روشنفکران و باید به سولات آنها پاسخ داد و اطمینان خاطر داد آنچه عده‌ای از دوقطبی شدن بازنمایی می‌کنند ربطی به واقعیت ماجرا ندارد.

۴- دسته دوم منتقدان نقد دوقطبی سازی طیفی از سیاسیون هستند که صورت‌مسأله را می‌دانند و متوجه‌اند که باید هم‌گامی و کمک به دولت پیشگامان به معنای سلب هویت از جریان انقلاب فراموشی آرمان‌ها نیست اما نفع آنها در شرایط فعلی این است که چنین تصویری بسازند. آنها عموماً بدنه انقلابی راه چشم‌بدنه را می‌بینند که باید همواره به راست یاد و فراموشی آنها را نگارند نگاه این بخش از روشنفکران و ساخت که بعداً خود این طیف سیاسی قهرمان مبارزه با آن لولو شده یک نگاه کاملاً کاسب‌کارانه و انتفاعی به انقلابیون.

آنها مخالف جمع شدن بساط دوقطبی‌های ایدئولوژیک و رادیکال هستند چون حیات سیاسی خود را با قطبی‌زی بودن تعریف کرده‌اند. این جریان امروز بر سر شانه نشسته است و بین می‌برد. آنها می‌خواهند به انقلابی‌ها القا کنند در پشت صحنه در جایی که بدنه آن خیر ندارد، معامله‌ای شده و اتفاقاً افتاده است که معنایش عدول از آرمان‌ها و افول ایده‌های انقلابی است و این وسط هم گوشت قربانی شماست و ناجی شما هم ما نیستیم. ادهامی که هیچ نسبتی با واقعیت میدان ندارد.

بازار مسکن در کما

خواب عمیق بازار مسکن دو ساله شد، تعداد معاملات در تهران به حدود ۳۵۰۰ رسید ۱۶

همه مصائب یک تصمیم

نمایش «تور» به کارگردانی ابراهیم امینی که این روزها در حال اجراست مخاطبانش را وارد چالش قضاوت می‌کند ۱۲

۱ ویژگی مهم برای ساخت موفق آینده تحصیلی

چرا دانشگاه آزاد؟ اساتید شاخص دانشگاه پاسخ می‌دهند ۴

فرهنگستان

یکشنبه ۱۸ شهریور ۱۴۰۳
۴ ربيع الاول ۱۴۴۶
۸ سپتامبر ۲۰۲۴

شماره ۴۲۲۳
صفحه ۱۶
تومان ۱۰۰۰۰

FARHIKHTEGANONLINE
FARHIKHTEGANDAILY.COM

استار پینک هست اما فعلاً کم است

درباره یک شایعه عجیب در تهران ۷

فعالان سیاسی از ابعاد مختلف بحث داغ این روزها می‌گویند ۲

کدام و فاقی؟ کدام دو قطبی؟

پول سیاه فالگیری

مراجعه فالگیرها چه انگیزه‌هایی دارند؟ چقدر خرج می‌کنند؟ ۱۴ و ۱۵